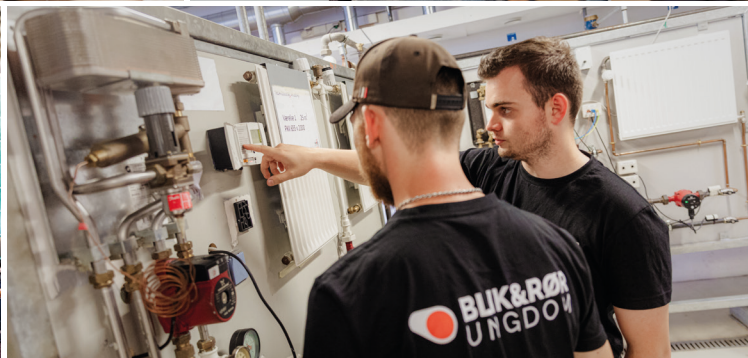

LÆRLINGEGUIDE

**Vi bygger fremtidens
Danmark og gør den
grønne omstilling
til virkelighed**

Følg Blik og Rør Ungdom på de sociale medier

Blik og Rør Ungdom

@BlikRoer_Ungdom

INDHOLD

Indledning.....	4
Hvad fanden er en fagforening?.....	6
Ord- og begrebsafklaring.....	9
VVS-overenskomsten.....	12
Prøv lønberegneren.....	21
Skorstensfejeroverenskomsten.....	22
Årsmøde.....	28
Bootcamp.....	29
Ankersminde Festival.....	30
Kursusweekend.....	31
Kontaktoplysninger.....	32

FAGLIG STOLTHED OG STÆRKT FÆLLESSKAB

Kære medlem og gode kollega

Som lærlingemedlem i Blik- og Rørarbejderforbundet er du automatisk medlem af Blik og Rør Ungdom, som er en faglig ungdomsorganisation for lærlinge og nyudlærte svende.

Blik og Rør Ungdom repræsenterer lærlingemedlemmer i Blik- og Rørarbejderforbundet. Vi kæmper for dig, der er i gang med VVS-energiuddannelsen eller skorstensfejeruddannelsen. Det vil sige, at du er i lære som enten VVS-energispécialist, VVS-installationstekniker, blikkenslager, ventilationstekniker eller skorstensfejer.

Blik og Rør Ungdom er et fagligt fællesskab, og det er tydeligt at mærke den faglige stolthed mellem lærlingekammerater og kollegaer. Men Blik og Rør Ungdom er også et socialt fællesskab, hvor du får gode kammerater, danner nye relationer, stifter nye bekendtskaber og opbygger et stærkt netværk.

Hvert år afholder vi fede aktiviteter for medlemmer af Blik og Rør Ungdom. Det er f.eks. begivenheder som årsmøde, Bootcamp, Ankersminde Festival, kursusweekend og meget mere. Det kan du også læse mere om i denne Lærlingeguide. Blik og Rør Ungdom er nemlig ikke bare en faglig ungdomsorganisation. Vi er også et fedt ungdomsfællesskab!

Jo flere vi er i vores fællesskab, des stærkere står vi. Det gælder både, når der skal lægges arm med arbejdsgiverne – f.eks. når der er overenskomstforhandlinger, hvor vores fagforening forhandler om bedre løn- og arbejdsvilkår med vores modpart på arbejdsgiversiden. Jo flere medlemmer vi har i ryggen, des større chance er der for, at vi kan få vores ønsker igennem.

Men det gælder også, når vi i Blik og Rør Ungdom skal sætte lærlinges hverdag på dagsordenen. Jo flere lærlingemedlemmer vi er til at råbe op, des større kraft taler vi med – jo flere medlemmer vi er, des større er chancen for, at vores budskab bliver hørt.

Tak, fordi du er organiseret. Tak, fordi du er medlem af en rigtig fagforening!

Hvad fanden er en fagforening?

Når lærlinge bliver spurgt, hvad de tænker, når de hører ordet "fagforening", svarer de ofte noget i stil med følgende:

"En fagforening kan hjælpe mig, hvis jeg bliver snydt i løn"

"Hvis mester tager røven på mig, så kontakter jeg fagforeningen"

"Min fagforening kan hjælpe mig, hvis jeg har problemer på arbejdspladsen"

Det er det, man typisk hører, når man spørger lærlinge, hvad de forbinder med ordet "fagforening". Ingen af de ovenstående svar er forkerte. Det er faktisk alt sammen rigtigt. Men en fagforening er meget mere – og meget andet – end bare det.

En fagforening er faktisk lidt ligesom et fodboldhold.

VI UDVIKLER DIN UDDANNELSE

Det er arbejdsmarkedets parter, der er ansvarlige for udviklingen af erhvervsuddannelserne. Det betyder, at fagbevægelsen og arbejdsgiversiden samarbejder om at sikre, at erhvervsuddannelserne følger med tiden og matcher kompetencebehovene i de fag og brancher, hvor vores medlemmer er beskæftiget.

Det betyder, at DU har en fordel, fordi du er i gang med VVS-energiuddannelsen eller skorstensfejeruddannelsen i dag. Du er nemlig foran på point sammenlignet med flere af dine ældre kollegaer, som ikke nødvendigvis har de kompetencer, som DU får.

Vi står klar til at gribe de jobs og spændende muligheder, som den grønne omstilling fører med sig. Derfor er det både vigtigt og afgørende, at vores medlemmer har de kompetencer, der efterspørges på arbejdsmarkedet – især ift. den grønne omstilling og den teknologiske udvikling i vores fag/brancher. For hvis vores medlemmer ikke har de nødvendige kompetencer, er der nogle andre faggrupper, der meget gerne vil ind at overtage de jobs, der tilhører os.

Derfor er det vigtigt, at både VVS-energiuddannelsen og skorstensfejeruddannelsen løbende bliver opdateret. Men det er også vigtigt, at DU – når du er blevet udlært som svend – sørger for at tage efteruddannelse, så du bliver opkvalificeret gennem hele dit arbejdsliv.

Ord- og begrebsafklaring

Når der tales og skrives om arbejdsmarkedet, er der en masse forskellige ord og begreber. Det der "arbejdsmarkedssprog" kan godt være svært at holde styr på.

Desuden er overenskomster generelt skrevet i et meget akademisk og juridisk sprog og et meget højt lixtal. Det betyder, at det kan være svært at forstå, hvad der egentlig står. En overenskomst er ofte også meget lang og teksttung. I denne Lærlingeguide har vi udvalgt de vigtigste elementer i VVS-overenskomsten og skorstensfejeroverenskomsten, som vedrører løn- og arbejdsvilkår for dig som lærling.

Nogle af teksterne i overenskomsterne kan være svære at omskrive og har derfor samme formulering som i selve overenskomsten. Men der er flere af elementerne, som vi har forsøgt at oversætte/omskrive til mere "almindeligt dansk". Formålet er at gøre det mere overskueligt og læsevenligt for vores lærlingemedlemmer – og at du i højere grad kan forstå, hvad der står i din overenskomst.

Men inden vi går til overenskomsterne, er der lige nogle ord og begreber, der er gode at have styr på. Derfor har vi lavet en ord- og begrebsafklaring til dig. Læs med på de næste to sider!

Den danske model

Okay, det her lyder måske lidt kedeligt og gammelt. Men i Danmark har vi igennem mere end 120 år haft en arbejdsmarkedsmodel, hvor løn- og arbejdsvilkår aftales ved overenskomstforhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter. Det er det, vi kalder for "den danske model". Det betyder, at det ikke er politikerne, der fastsætter lønnen i Danmark. Det skyldes netop, at vi i Danmark har en lang og stolt tradition for, at f.eks. løndannelse er et anliggende for arbejdsmarkedets parter. Mange lande i verden misunder os for den danske arbejdsmarkedsmodel – og med god grund. Danmark er et af de rigeste og mest velstående lande i verden – og vi har samtidig en forholdsvis høj grad af lighed i samfundet. Det skyldes især den danske model, der har været en afgørende byggesten til at skabe velstand i Danmark samt tryghed for lønmodtagerne og arbejderklassen.

Arbejdsmarkedets parter

Når der f.eks. forhandles overenskomster, er der to parter over for hinanden. Den ene part er lønmodtagersiden, den anden part er arbejdsgiversiden. Det er de faglige organisationer (fagforeningerne), der repræsenterer arbejderne/lønmodtagerne, mens arbejdsgiverorganisationerne repræsenterer arbejdsgiverne/virksomhederne. Tilsammen kaldes de for "arbejdsmarkedets parter", og det er dem, der – langt hen ad vejen – bestemmer spillereglerne på det danske arbejdsmarked.

Når der forhandles om en ny VVS-overenskomst, er det det Blik- og Rørarbejderforbundet, der repræsenterer lønmodtagersiden med VVS'ere, blikkenslagere og ventilationsteknikere. Vores modpart på arbejdsgiversiden er TEKNIQ Arbejdsgiverne, der repræsenterer virksomhederne.

Når der forhandles om en ny skorstensfejeroverenskomst, er det Blik- og Rørarbejderforbundet, der repræsenterer skorstensfejterne, mens Skorstensfejerlauget repræsenterer firmaerne/virksomhederne.

Overenskomst

En overenskomst er et lidt mærkeligt og gammelt ord. Men det er utroligt vigtigt, at du ved, hvad en overenskomst er – både som arbejder og som medlem af en rigtig fagforening.

En overenskomst er egentlig bare et andet ord for en aftale, som – efter forhandling – er indgået mellem repræsentanter fra arbejdsmarkedets parter. Her står der alt det, der er aftalt om løn- og arbejdsvilkår. En overenskomst er vigtig, fordi den sikrer ordentlige løn- og arbejdsvilkår, og den sikrer et minimum af rettigheder for lønmodtagerne/medarbejderne.

Nogle love og regler er sikret i lovgivningen. Men der er en masse regler og rettigheder, som kun gælder, fordi det er forhandlet ind i overenskomsten. Der er ikke noget lovkrav om, at der SKAL være overenskomst for medarbejderne på arbejdspladsen. Det betyder, at du kun er sikret de mange rettigheder, hvis din arbejdsgiver har indgået en overenskomst.

Mindsteløn

I Danmark er der ikke nogen lovbestemt mindsteløn. Så hvis der på arbejdspladsen ikke er overenskomst, er det ikke ulovligt at ansætte dig til 20 kr. i timen. Men hvis du er ansat på overenskomst, er du sikret en minimumsløn. Det skyldes, at der i en overenskomst er aftalt en mindsteløn. Der er heller ikke noget lovkrav om f.eks. til-læg for overarbejde eller skæve arbejdstider. Det er kun noget, du er sikret, hvis der er overenskomst for de ansatte.

OK-forhandling

Normalt er OK en forkortelse for udtrykket "okay". Men på arbejdsmarkeds-sprog er OK en forkortelse for "overenskomst". Så når der tales om OK-forhandlinger, er det overenskomstforhandlinger. Og når der tales om "OK25", er det, fordi der er overenskomstforhandling-er i foråret 2025 på det private arbejdsmarked.

VVS-overenskomsten

Hvis der er overenskomst på din arbejdsplads, og du er i lære som enten VVS-energispesialist, VVS-installationstekniker, blikkenslager eller ventilationstekniker, så er du omfattet af VVS-overenskomsten. Den vedrører nemlig også løn- og arbejdsvilkår for lærlinge.

Mindsteløn for lærlinge

I VVS-overenskomsten står der blandt andet, hvad du *minimum* skal have i løn som lærling. Du må gerne få en højere timeløn end det, der står i overenskomsten – men din arbejdsgiver må ikke give dig en lavere timeløn end det, der er aftalt i overenskomsten.

Som lærling stiger din timeløn løbende gennem din læretid. Det sker via en slags 'trappemodell' med forskellige løntrin. Alle lærlinge indplaceres på løntrin 1. Når du har været på et løntrin i et år, rykker du automatisk op på næste løntrin – dermed stiger din timeløn.

Hvis du inden din ansættelse som lærling i en virksomhed (uddannelsesaftale) har gennemført grundforløbet (GF2) på din skole, bliver du allerede oprykket til løntrin 2 efter seks måneders ansættelse i den virksomhed, hvor du er i lære. Derefter oprykkes du hvert år til næste løntrin.

Det vil altså sige, at din løn stiger to gange om året. Én gang når du rykker op på næste løntrin, og én gang fordi det er aftalt i overenskomsten, at timelønssatsen stiger pr. 1. marts.

Løntrin	Pr. 1. marts 2023	Pr. 1. marts 2024
Trin 1	72,75 kr.	75,30 kr.
Trin 2	83,85 kr.	86,80 kr.
Trin 3	104,65 kr.	108,30 kr.
Trin 4	120,35 kr.	124,55 kr.
Trin 5 *	132,15 kr.	136,80 kr.

* kun relevant for EUX-lærlinge, da uddannelsen varer fire år og ni måneder. Som EUX-lærling har du derfor et ekstra løntrin. Det betyder, at du får en højere timeløn (jf. løntrin 5) i de sidste måneder af din uddannelse.

For at finde ud af, hvilket løntrin du er på, skal du tage slutdatoen for din uddannelsesaftale og gå baglæns derfra.

Særligt for voksenlærlinge (over 25 år)

Hvis du er 25 år eller derover, når din uddannelsesaftale træder i kraft, er du voksenlærling. Som voksenlærling er du omfattet af nogle andre satser, hvor timelønnen er højere.

Som voksenlærling er der dog ikke nogen trappemodell med løntrin ligesom for 'almindelige' lærlinge (under 25 år). Til gengæld får voksenlærlinge en højere timeløn end almindelige lærlinge, fordi din timeløn som voksenlærling svarer til overenskomstens mindsteløn for svende.

Din timeløn stiger hvert år d. 1. marts, fordi det er aftalt i overenskomsten.

Pr. 1. marts 2023: 131,60 kr.
Pr. 1. marts 2024: 136,10 kr.

Overtidsbetaling

Når du er fyldt 18 år, må du gerne udføre overarbejde efter de samme retningslinjer og i samme udstrækning som udlærte svende. Men du skal naturligvis have tillæg for dine overarbejdstimer.

Hvis du arbejder mere end den normale arbejdstid, har du ret til følgende tillæg pr. time:

Første og anden klokke-timer efter normal arbejdstid

Pr. 1. marts 2023: 43,25 kr.
Pr. 1. marts 2024: 44,55 kr.

For tredje time og de efterfølgende timers overarbejde betales nedenstående tillæg pr. time. Samme tillæg betales fra første time ved overarbejde efter udkald uden for den daglige arbejdstid samt på fridage, lørdage, søndage og helligdage.

Pr. 1. marts 2023: 94,50 kr.
Pr. 1. marts 2024: 97,35 kr.

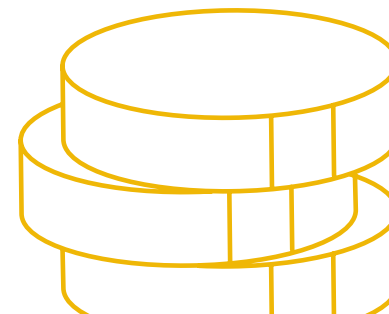
Smudstillæg

Hvis du udfører arbejde, hvor du bliver snavset, har du ret til et tillæg oveni din timeløn. Det kan f.eks. være rensning af kloakker, gennemløbsbrænde, wc, urinaler, spildevandsledninger samt alt reparationsarbejde på gamle tage.

Dette tillæg kaldes for smudstillæg og betales pr. time. Du har krav på at blive betalt for mindst tre timer pr. dag, og tillægget skal betales på både dagløn- og akkordarbejde.

Det er derfor vigtigt, at du husker at skrive dine smudstimer på ugesedlen.

Pr. 1. marts 2023: 10,50 kr.
Pr. 1. marts 2024: 10,85 kr.

Lærlinges deltagelse i akkord

Hvis du som lærling deltager i akkordarbejde, fastsættes din timeløn for udbetaling og overskudsandel efter den på akkordaf-talesedlen aftalte udbetaling til svendene efter følgende regler:

- 1. læreår = 0,3 x svendenes udbetaling**
- 2. læreår = 0,4 x svendenes udbetaling**
- 3. læreår = 0,5 x svendenes udbetaling**
- 4. læreår = 0,7 x svendenes udbetaling**

Du skal dog altid minimum have udbetalt timeløn iht. lærlingesatsen – dvs. den time-løn, der fremgår af din uddannelsesaftale.

Hvis du som voksenlærling benyttes i akkordarbejde, skal der forud for akkordens begyndelse træffes aftale om svendenes betaling for lærlingen. Betalingen for voksenlærlinges deltagelse i akkord kan ikke udgøre mindre end betalingen for almindelige lærlinge med samme restlæretid.

For både lærlinge og voksenlærlinge gælder, at hvis en akkordaftale under arbejdet gang ændres til en timelønsaftale, skal aflønning af lærlingen stadig ske med timefaktor x den aftalte forhøjede timeløn for svendene.

Lærlinges opsparingskonto

Når du er omfattet af en overenskomst på din arbejdsplads, er du sikret en masse gode rettigheder. Et af goderne i VVS-overenskomsten er lærlinges særlige opsparingskonto (for lærlinge under 25 år).

Du har måske hørt, at man som svend har en såkaldt fritvalgskonto eller SH-konto.

Det er noget, man som medarbejder er sikret, hvis der er overenskomst for de ansatte i virksomheden. Som lærling har du ikke en fritvalgsordning. Men i VVS-overenskomsten har vi – din fagforening – forhandlet noget ind, der hedder lærlinges opsparingskonto. Det er en slags "fritvalgskonto" for lærlinge.

Det betyder konkret, at du som lærling opsparer en procentdel af din ferieberettigede løn på en særlig opsparingskonto. Denne procentdel er aftalt i VVS-overenskomsten. Det er ikke penge, der bliver taget fra din løn. Det er et ekstra gode, som er forhandlet ind i overenskomsten – dvs. ekstra penge udover din løn. Det er din arbejdsgiver, der er ansvarlig for at sætte beløbet ind på en særlig opsparingskonto. Det sker automatisk ifm. lønindberetningen.

Pr. 1. marts 2023: 9,50 %

Pr. 1. marts 2024: 11,50 %

Fra d. 1. marts 2023 bliver der løbende sat 9,50 pct. af din løn ind på en særlig opsparingskonto. Fra d. 1. marts 2024 stiger procentsatsen til 11,50 pct. Dermed bliver der fra 1. marts 2024 sat et højere beløb ind på din opsparingskonto. Fedt, ik?

Hvis der i slutningen af året er penge tilbage på din opsparingskonto, bliver det eventuelle restbeløb udbetalt ifm. den sidste lønudbetaling i december, medmindre du inden den 30. november har udtrykt ønske om, at enten hele eller dele af restbeløbet skal indbetales som et ekstraordinært pensionsbidrag.

Voksenlærlinges SH-opsparing og fritvalgskonto

SH er en forkortelse for søgnehelligdag. Det er et gammelt ord, men hvis vi oversætter det til almindeligt dansk, er det en helligdag, der falder på en hverdag. En SH-opsparing er altså en opsparing for søgnehelligdage. Som lærling (og senere som svend) i bygge- og installationsbranchen er du som udgangspunkt timelønnet. Dermed får du ikke almindelig løn på søgnehelligdage. Derfor er der blevet forhandlet en SH-opsparing ind i din overenskomst, så du som timelønnet ikke bliver straffet økonomisk, fordi det er helligdag, og du derfor ikke skal på arbejde. SH-betaling er altså en økonomisk kompensation til timelønnede medarbejdere.

Som voksenlærling opsparer du løbende en procentdel af din ferieberettigede løn til din SH-opsparing. Denne procentdel er aftalt i VVS-overenskomsten. Det er din arbejdsgiver, der er ansvarlig for at sætte beløbet ind på din SH-opsparing. Det sker automatisk ifm. lønindberetningen.

	Søgnehelligdage	Feriefridage	SH-opsparing i alt
Pr. 1. marts 2023	7,5 %	2,5 %	10 %
Pr. 1. marts 2024	9,5 %	2,5 %	12 %

Fra d. 1. marts 2023 bliver der løbende sat 7,50 pct. af din løn ind på din SH-opsparing. Fra d. 1. marts 2024 stiger procentsatsen til 9,50 pct. Dermed bliver der fra 1. marts 2024 sat et højere beløb ind på din SH-opsparing. Derudover opsparer du løbende 2,5 pct. af din løn til feriefridage.

Det betyder, at din samlede SH-opsparing (søgnehelligdage + feriefridage) fra d. 1. marts 2023 er på i alt 10 pct., mens den pr. 1. marts 2024 stiger til i alt 12 pct.

OBS: Som voksenlærling er der mere i vente. Læs med på næste side!

Udover at du som voksenlærling løbende optjener til din SH-opsparring, skal din arbejdsgiver indbetale yderligere 3 pct. af din løn til din fritvalgskonto. At det er 'fritvalg', betyder, at du selv bestemmer, hvad du vil bruge opsparingen til. Det kan f.eks. være mere frihed (ferie eller feriefridag), få det udbetalt som ekstra løn eller få det indsat på din pensionsopsparing.

Denne fritvalgsopsparing for voksenlærlinge er et ekstra gode, som vi – din fagforening – har forhandlet hjem til voksenlærlinge i VVS-overenskomsten.

Som voksenlærling ser din SH-opsparring og din fritvalgsopsparing altså ud som følger:

	Søgnehelligdage	Feriefridage	Fritvalg	SH- og fritvalgsopsparing i alt
Pr. 1. marts 2023	7,5 %	2,5 %	3 %	13 %
Pr. 1. marts 2024	9,5 %	2,5 %	3 %	15 %

Søgne- og helligdagsbetaling til voksenlærlinge udbetales i form af et forskudsbeløb ifm. de enkelte søgnehelligdage samt 1. maj (arbejdernes internationale kampdag), grundlovsdag, juleaftensdag og nytårsaftensdag.

Beløbet udgør 1.200 kr. pr. dag.

Udbetaling af forskudsbeløbet skal ske sammen med lønnen for den lønningperiode, hvori søgne- og helligdagen(e) finder sted.

Hvis der i slutningen af året er penge tilbage på din SH- eller fritvalgsopsparing, bliver det eventuelle restbeløb til søgnehelligdage, overenskomstmæssige fridage og feriefridage udbetalt ifm. den sidste lønudbetaling i december, medmindre du inden den 30. november har fremsat ønske om, at enten hele eller dele af restbeløbet skal indbetales som et ekstraordinært pensionsbidrag.

Pension for lærlinge

Når du som lærling er fyldt 18 år og har minimum to måneders anciennitet* i den virksomhed, hvor du er i lære, er du omfattet af VVS-overenskomstens punkt 4, stk. 1 om pensionsbidrag.

Det betyder, at du får 12 pct. i pension, fordelt på en 10/2-ordning mellem arbejdsgiver og medarbejder. Det betyder konkret, at virksomheden (arbejdsgiveren) betaler 10 pct. til din pension, og at medarbejderen (lærlingen) betaler 2 pct.

Når du er omfattet af VVS-overenskomsten, har du din pensionsordning hos PensionDanmark, som er et arbejdsmarkedspensionsselskab, der er stiftet og ejet af en række fagforeninger og arbejdsgiverforeninger – dvs. arbejdsmarkedets parter.

* Vær opmærksom på, at hvis du tidligere har været omfattet af en arbejdsmarkedspension, har du ret til pension fra dag 1.

	Arbejdsgiverens bidrag	Lærlingens bidrag	I alt
Pensionsbidrag	10 %	2 %	12 %

Sundhedsordning

I tilknytning til din pensionsordning hos PensionDanmark, er du automatisk også omfattet af PensionDanmarks sundhedsordning, som du kan gøre brug af.

Du kan f.eks. bestille tid til behandling hos en fysioterapeut eller kiropraktor. Du skal ikke selv have ekstra penge op af lommen. Din sundhedsordning dækker udgifterne.

Hvordan kan det være, at det er gratis? Det er det, fordi det er aftalt i overenskomsten, at din arbejdsgiver skal betales et tillæg på 0,15 pct. til din pension.

Lærlinges vejpenge

Du får ikke penge for den daglige transport mellem din bopæl og virksomhedens værkstedsadresse. Men hvis du skal møde på en udearbejdsplads, skal din mester/ arbejdsgiver betale merudgifter og mertid, hvis afstanden medfører ekstra udgifter eller længere transport for dig som lærling ift. den daglige/normale transport mellem din bopæl og virksomhedens værkstedsadresse.

En udearbejdsplads betyder ikke, at du arbejder udendørs. Når du arbejder på en udearbejdsplads, betyder det bare, at du arbejder et andet sted end virksomhedens værkstedsadresse. Det kan være alt fra en byggeplads til hjemme hos en privatkunde.

Din eventuelle godtgørelse for merudgifter beregnes ud fra Rejseplanen.dk efter den billigste rute med kollektive transportmidler fra din bopæl til udearbejdspladsen.

Hvis der ifølge Rejseplanen.dk er længere rejsetid (mertid) mellem bopæl og udearbejdsplads end mellem bopæl og virksomhedens værkstedsadresse, skal du have lærlingeløn for rejsetiden.

Hvis virksomheden – efter aftale med lærlingen – stiller motorkøretøj til rådighed, betales der ikke godtgørelse for merudgifter efter Rejseplanen.dk. Du skal dog stadig have betaling for mertid iht. Rejseplanen.dk, hvis transporttiden mellem bopæl og udearbejdsplads er længere end mellem bopæl og virksomhedens værkstedsadresse.

Hvis du som lærling indgår aftale med mester/arbejdsgiver om brug af eget køretøj i virksomhedens tjeneste, skal du have godtgørelse efter statens takster for kørselsgodtgørelse.

Hvis du er voksenlærling, er du omfattet af VVS-overenskomstens pkt. 23, dog med nogle modifikationer ift. sætterne ved tillæg for rejsearbejde.

På nogle arbejdspladser er der en lokalaf- tale, hvor der bl.a. også kan være lavet en aftale om vejpenge/zonepenge for medarbejderne. En lokalaf- tale er en aftale, der kun gælder specifikt på din arbejdsplads. Både almindelige lærlinge og voksenlærlinge er omfattet af gældende lokalaf- taler, hvis det fremgår af lokalaf- talen, at den også omfatter lærlinge.

Frihed

På "arbejdsmarkedssprog" er der noget, der hedder frihed. Sagt på almindeligt dansk betyder frihed at være fri for arbejde – altså at holde fri eller ferie.

Ferie

Som lærling er du omfattet af ferielovens regler. Den sikrer, at du har ret til fem ugers ferie om året – eller helt konkret 25 dage. Normalt defineres en uge som syv dage, men i ferieøjemed varer en uge fem dage. Det skyldes, at der er fem arbejdsdage/hverdage på en uge + weekend (lørdag og søndag).

5 dage x 5 uger = 25 feriedage

Der er to begreber, der er vigtige at forstå ift. afholdelse og optjening af ferie. Den periode, hvor du optjener ferie, kaldes **ferieåret** og varer fra 1. september til 31. august. Det betyder, at du optjener ferie over 12 måneder. Den periode, hvor du kan afholde din ferie, kaldes **ferieafholdelsesperioden** og varer fra 1. september til 31. december. Det betyder, at du kan afholde din ferie over 16 måneder.

OBS: Vær opmærksom på, at starten på din ansættelse (læretid/uddannelsesaftale) kan have betydning for, hvor meget ferie du har ret til i det første år.

Feriefridag

Udover de fem ugers ferie (25 feriedage), som du er sikret i ferieloven, har du yderligere fem feriefridage – også kaldet "den sjette ferieuge". Det er ikke noget, som ferieloven sikrer dig. Den sjette ferieuge (de fem feriefridage) er kun noget, du har ret til, fordi din fagforening har forhandlet det ind i din overenskomst.

25 feriedage + 5 feriefridage
= 30 dage i alt

Afholdelse af feriefridage betales med din løn og vil blive fratrukket på lærlingens opsparingskonto (se side 14).

Søgnehellidage og søgnehellidagsbetaling

Som lærling har du fri med fuld løn på søgnehellidage. En søgnehellidag (SH) er en helligdag, der falder på en hverdag.

Som voksenlærling betales du gennem din SH-opsparing (læs afsnittet "Voksenlærlingens SH-opsparing og fritvalgskonto" på side 15).

Andre fridage

Som lærling har du fri med fuld løn på arbejdernes internationale kampdag (1. maj), grundlovsdag (5. juni), juleaftensdag (24. december) og nytårsaftensdag (31. december).

Det er ikke alle lønmodtagere, der har fri på disse dage. Men DU har fri – endda med fuld løn – på disse dage, fordi det er noget, som vi – din fagforening – har forhandlet ind i overenskomsten.

Derfor kaldes disse dage for "overenskomstmæssige fridage". Det er nemlig ikke noget, der er sikret i lovgivningen. Det er noget, der er sikret i din overenskomst.

Du har i øvrigt også ret til fri med fuld løn, hvis du bliver indkaldt til Forsvarets Dag (tidligere kaldet session).

Sygdom

Som lærling har du ret til fuld løn under sygdom.

Som voksenlærling får du (efter to måneders anciennitet) dækket dit indtægtstab, svarende til en normal arbejdsdag med mindstelønnen for voksenlærlinge. Der indregnes ikke smudstillæg og tillæg ved rejsearbejde.

Barsel

Som lærling er du omfattet af barselloven, som er en lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel. Der er altså noget lovgivning, der sikrer, at du har ret til orlov og barselsdagpenge.

Men i VVS-overenskomsten er der også forhandlet nogle rettigheder ind ift. barsel – også for lærlinge. Det betyder, at du som lærling er sikret de samme frihedsrettigheder som svendene.

Som lærling modtager du din sædvanlige løn under graviditets-, barsels- og forældreorlov. Som voksenlærling vil du blive aflønnet med overenskomstens mindsteløn for voksenlærlinge.

Forudsætningen for at være berettiget til arbejdsgiverbetalt barsel er, at virksomheden (din arbejdsgiver) er berettiget til dagpengerefusion – dvs. refusion svarende til den maksimale dagpengesats.

Som kommende mor har du ret til fire ugers betalt fravær fire uger før termin (forventet fødselstidspunkt) og ti ugers betalt fravær efter fødslen.

Som kommende far har du ret til to ugers betalt fravær efter fødslen.

Ved adoption har begge forældre ret til ti ugers betalt fravær i ti uger fra barnets modtagelse.

Derudover er der 24 ugers betalt orlov, hvor ni af ugerne er øremærket til moren, mens ti af ugerne er øremærket til faren.

De resterende fem ugers orlov kan enten afholdes af den ene forælder eller deles mellem forældrene. De 24 uger skal afholdes inden for 52 uger (et år) efter fødslen.

Uddannelsesrepræsentant

Som noget nyt er der blevet forhandlet ind i overenskomsten, at der ved lokal enighed mellem ledelsen og tillidsrepræsentanten kan udpeges en fælles uddannelsesrepræsentant på arbejdspladsen.

Uddannelsesrepræsentantens rolle kan bl.a. være at bistå virksomheden med at skabe overblik over, hvor der kan uddannes lærlinge til at dække virksomhedens behov.

PRØV LØNBeregNEREN

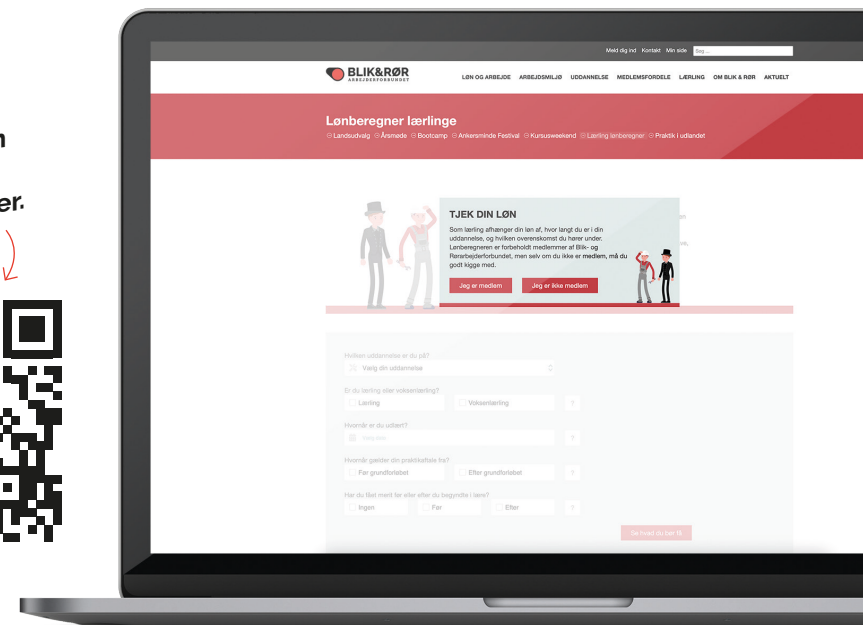
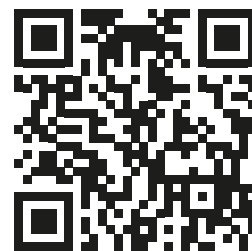
Blik- og Rørarbejderforbundet har udviklet en ny lønberegner, så du nemt og hurtigt kan blive klogere på, om din lønseddel stemmer.

Får du det rigtige i løn? Og hvad med tillæg for overarbejde, smudstillæg, vejpenge m.m.? Det kan fagforeningens lønberegner for lærlinge på VVS-energiuddannelsen

hjælpe dig med at finde ud af. For der er sgu ingen, der gider at blive snydt i løn – især ikke som lærling.

Hvis du har brug for hjælp, kan du kontakte den kreds, du er medlem af. Du kan også altid kontakte din kreds og få lavet et løntjek. Hvem ved? Måske har du penge til gode?

Du finder
lønberegneren
på forbundets
hjemmeside her.

Skorstensfejer- overenskomsten

*Hvis der er overenskomst på din arbejdsplads, og du er i lære som skorstensfejer, så er du omfattet af skorstensfejeroverenskomsten. Den vedrører nemlig også løn- og arbejds-
vilkår for skorstensfejerlærlinge.*

Mindsteløn for lærlinge

I skorstensfejeroverenskomsten står der blandt andet, hvad du minimum skal have i løn som lærling. Du må gerne få en højere ugeløn end det, der står i overenskomsten – men din arbejdsgiver må ikke give dig en lavere timeløn end det, der er aftalt i overenskomsten.

Din mindsteløn afhænger af, hvor langt du er på din uddannelse, hvor i landet du arbejder, og om du er almindelig lærling eller voksenlærling. Uanset hvad vil du dog opleve, at din timeløn stiger løbende gennem din læretid.

Din mindsteløn som lærling udregnes ud fra en procentsats af mindstelønnen for svende.

Første læreår: 30 pct. af mindstelønnen for svende
Andet læreår: 40 pct. af mindstelønnen for svende
Tredje læreår: 50 pct. af mindstelønnen for svende
Fjerde læreår: 60 pct. af mindstelønnen for svende

Din mindsteløn som voksenlærling udregnes ud fra en procentsats af mindstelønnen for svende.

Første læreår: 67 pct. af mindstelønnen for svende
Andet læreår: 68 pct. af mindstelønnen for svende
Tredje læreår: 69 pct. af mindstelønnen for svende
Fjerde læreår: 70 pct. af mindstelønnen for svende

Region Hovedstaden

(herunder Albertslund, Ballerup, Brøndby, Dragør, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje Taastrup, Ishøj, Egedal, Lyngby-Taarbæk, Rødovre, Rudersdal, Tårnby, Vallensbæk, Furesø samt Frederiksberg).

Lærling	Pr. 1. marts 2023	Pr. 1. marts 2024
1. læreår	2.685,77 kr.	2.749,60 kr.
2. læreår	3.581,03 kr.	3.666,13 kr.
3. læreår	4.476,29 kr.	4.582,67 kr.
4. læreår	5.371,55 kr.	5.499,20 kr.

Voksenlærling	Pr. 1. marts 2023	Pr. 1. marts 2024
1. læreår	5.998,23 kr.	6.140,77 kr.
2. læreår	6.087,75 kr.	6.232,42 kr.
3. læreår	6.177,28 kr.	6.324,08 kr.
4. læreår	6.266,81 kr.	6.415,73 kr.

Provinsen

Lærling	Pr. 1. marts 2023	Pr. 1. marts 2024
1. læreår	2.485,43 kr.	2.549,25 kr.
2. læreår	3.313,90 kr.	3.399,00 kr.
3. læreår	4.142,38 kr.	4.248,76 kr.
4. læreår	4.970,86 kr.	5.098,51 kr.

Voksenlærling	Pr. 1. marts 2023	Pr. 1. marts 2024
1. læreår	5.550,79 kr.	5.693,33 kr.
2. læreår	5.633,64 kr.	5.778,31 kr.
3. læreår	5.716,48 kr.	5.863,28 kr.
4. læreår	5.799,33 kr.	5.948,26 kr.

Overarbejde

Når du er fyldt 18 år, må du gerne udføre overarbejde efter de samme retningslinjer og i samme udstrækning som udlærte svende. Men du skal naturligvis have overtidsbetaling – dvs. tillæg for dine overarbejdstimer.

Hvis du arbejder mere end den normale arbejdstid, i weekenden eller på helligdage, har du ret til følgende tillæg pr. time:

Ved 1.-3. time:

Din timeløn + tillæg på 50 pct.

Efter tredje time:

Din timeløn + tillæg på 100 pct.

Weekend eller helligdage:

Din timeløn + tillæg på 100 pct.

Ved overarbejde skal der altid betales tillæg for mindst to timers arbejde.

Skoleophold

Din mester/arbejdsgiver er forpligtet til at betale alle udgifter, du har som lærling i forbindelse med skoleophold.

Det er f.eks. transport (befordringsgodtgørelse), ophold på skolehjem og materialer til undervisningen.

At mester/arbejdsgiver skal betale alle udgifter ifm. skoleophold, er ikke noget, der står i lovgivningen. Det er noget, som vi – din fagforening – har forhandlet hjem til lærlinge i skorstensfejeroverenskomsten.

Frihed

Når du er omfattet af en overenskomst på din arbejdsplads, er du sikret en masse gode rettigheder – også som lærling. Det er nogle ekstra goder, som vi – din fagforening – har forhandlet ind i overenskomsten.

På "arbejdsmarkedssprog" er der noget, der hedder frihed. Sagt på almindeligt dansk betyder frihed at være fri for arbejde – altså at holde fri eller ferie. Nogle af de goder, der er forhandlet hjem til lærlinge i skorstensfejeroverenskomsten, handler netop om frihed.

Fritvalgskonto og feriefridage

Som skorstensfejerlærling bliver der oprettet en fritvalgskonto til dig. Det betyder konkret, at din arbejdsgiver hver måned indsætter en procentdel af din løn på din fritvalgskonto.

Det er ikke penge, der bliver taget fra din løn. Det er et ekstra gode, som er forhandlet ind i overenskomsten – dvs. ekstra penge udover din løn.

At det er 'fritvalg', betyder, at du selv bestemmer, om du vil bruge opsparingen på din fritvalgskonto til mere frihed (feriefridag), barns lægebesøg eller at få det indsat på din pensionsopsparing.

På din fritvalgskonto indsættes 2,5 % af din ferieberettigede løn til afholdelse af fem feriefridage.

Pr. 1. marts 2022 forhøjes kontoen med 1 % til 5,5 %

Pr. 1. marts 2024 forhøjes kontoen med 2 % til 7,5 %

Ved afholdelse af feriefridag udbetales det som forskudsbeløb.

	Lærlinge	Voksenlærlinge
1. og 2. læreår	500 kr.	700 kr.
3. og 4. læreår	700 kr.	900 kr.

Fridage

Som skorstensfejerlærling har du ret til fri med fuld løn på helligdage. Men du har også fri med fuld løn på grundlovsdag (5. juni), juleaftensdag (24. december) og nytårsaftensdag (31. december).

Det er ikke alle lønmodtagere, der har fri på disse dage. Men DU har fri – endda med fuld løn – på disse dage, fordi det er noget, som vi – din fagforening – har forhandlet ind i overenskomsten. Derfor kaldes disse dage også for "overenskomstmæssige fridage". Det er nemlig ikke noget, der er sikret i lovgivningen. Det er noget, der er sikret i din overenskomst.

Hvis du er skorstensfejerlærling og har børn under 14 år, har du i øvrigt også ret til to børneomsorgsdage (pr. ferieår) med fuld løn.

Pension

Som skorstensfejerlærling er du omfattet af den samme arbejdsmarkedspensionsordning som skorstensfejersvende. Det betyder, at du får 12 pct. i pension, der bliver indbetalt hver måned.

I den tidligere overenskomst var de 12 pct. fordelt på en 10/2-ordning mellem arbejdsgiver og medarbejder, hvor virksomheden (arbejdsgiveren) betalte 10 pct. til din pensionsopsparing, mens medarbejderen (lærlingen) betalte 2 pct. i pension.

I den nye (nuværende) overenskomst er det aftalt, at fordelingen ændres ift. pensionsbidrag. Det betyder, at fra den 1. juni 2023 har arbejdsgiveren skullet betale 11 pct. til din pension, mens du som lærling kun betaler 1 pct. til din pensionsopsparing.

Pr. 1. marts 2024 ændres fordelingen igen, så din arbejdsgiver betaler det hele, hvilket er ret unikt. Det er kun sket, fordi det er noget, som vi – din fagforening – har forhandlet hjem til lærlinge i skorstensfejeroverenskomsten.

	Arbejdsgiverens bidrag	Lærlingens bidrag	I alt
Pr. 1. juni 2023	11 %	1 %	12 %
Pr. 1. marts 2024	12 %	0 %	12 %

Sikkerhed og arbejdstøj

Når du arbejder som skorstensfejer, kræver det noget særligt arbejdstøj. Det gælder, uanset om du er lærling eller svend. Som skorstensfejerlærling skal du have udleveret et komplet sæt arbejdstøj af din arbejdsgiver ved ansættelsens start – dog senest ved prøvetidens udløb.

Desuden skal lærlinge have udleveret sikkerhedsmæssigt udstyr og personlige værnemidler under samme betingelser som for de øvrige ansatte i firmaet. Det er arbejdsgiverens ansvar at sørge for, at der er styr på sikkerheden for medarbejderne, og mester/arbejdsgiver har et særligt ansvar for at passe godt på lærlinge under uddannelse.

Barsel

Som lærling er du omfattet af barselsloven, som er en lov om ret til orlov og dagpenge ved barsel. Der er altså noget lovgivning, der sikrer, at du har ret til orlov og barselsdagpenge.

Men i skorstensfejeroverenskomsten er der også forhandlet nogle rettigheder ind ift. barsel, der også gælder lærlinge. Som skorstensfejerlærling har du ret til barsel – også med løn.

Graviditets- og barselsorlov

Som kommende mor har du ret til fuld løn under barsel/adoption i 14 uger – heraf fire uger før og ti uger efter fødsel

Fædreorlov

Som kommende far har du – i forbindelse med fødsel, modtagelse af barnet i hjemmet eller inden ti uger efter fødsel – ret til to ugers fædreorlov med fuld løn.

Forældreorlov

Mor/abotant har ret til orlov i ni uger med fuld løn. Denne orlov skal afholdes efter den 10. uge efter fødsel og inden 52 uger efter fødsel, medmindre andet er aftalt.

Far/medmor og abotant har ret til orlov i ti uger med fuld løn. Denne orlov skal afholdes efter de to ugers fædreorlov og inden 52 uger efter fødsel, medmindre andet er aftalt.

Hvis orloven, der er reserveret den enkelte forælder, ikke afholdes, så bortfalder betalingen.

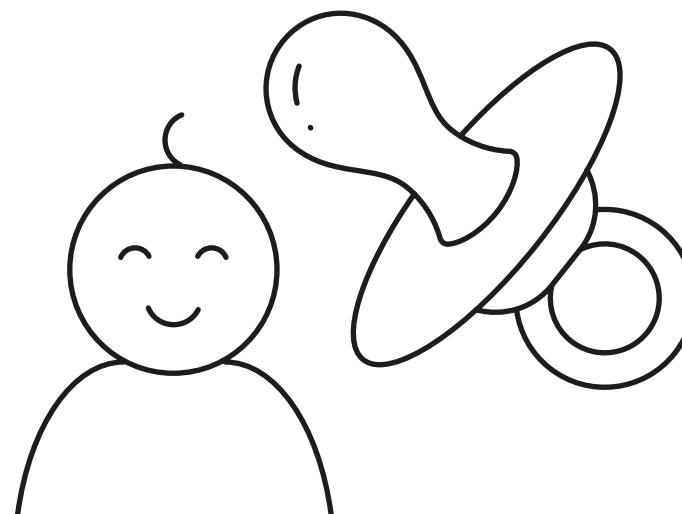
Mor/far, abotanter og medmor har ret til orlov i yderligere to uger med fuld løn. De to uger kan også deles mellem dem. De to ugers ekstra orlov skal afholdes inden 52 uger efter fødsel, hvis ikke andet er aftalt.

Hver af forældrenes orlov kan maks. deles i to i perioden, medmindre andet aftales.

Adoption

Ved adoption har adoptanter (forældrene) ret til løn under barsel og orlov.

Du kan læse mere om dine barselsrettigheder i skorstensfejeroverenskomsten, og du kan altid kontakte fagforeningen, hvis du har spørgsmål eller er i tvivl om noget.

ÅRSMØDE

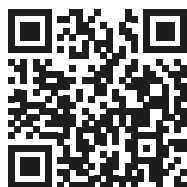
På årsmødet samles medlemmer – lærlinge og nyudlærte svende – fra hele landet for at sætte retningen for det faglige og fagpolitiske ungdomsarbejde i Blik og Rør Ungdom. Årsmødet er "den øverste myndighed" i Blik og Rør Ungdom. Det er også her, at de delegerede på årsmødet vælger, hvem der skal stå i spidsen for Blik og Rør Ungdom i den næste periode.

Ifølge forbundslovene skal årsmødet i Blik og Rør Ungdom afholdes hvert år i første halvår og plejer derfor at finde sted i henover en weekend i løbet af foråret.

På årsmødet kan man virkelig mærke fællesskabet mellem kollegaer – både fagligt og socialt. Der er et fedt program med både taler, debat og spændende workshops, der handler om arbejdslivet for dig og dine lærlingekammerater.

Vi glæder os til at se DIG til en weekend med kammerater og gode kollegaer fra hele landet!

Du kan læse mere om årsmødet her

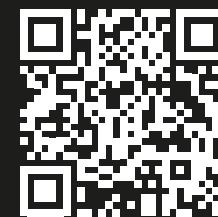
BOOTCAMP

- en weekend med **FAGLIG STOLTHED**, hvor du bliver skarpere til dit fag!

Bootcamp er en årligt tilbagevendende begivenhed for medlemmer af Blik og Rør Ungdom. Det er en weekend med frivillig undervisning, hvor du som deltager får en unik mulighed for at blive fagligt udfordret, blive skarpere til dit fag og dyrke den faglige stolthed sammen med andre lærlinge, nyudlærte svende og gode kollegaer fra hele landet. På Bootcamp mærker du både det faglige og sociale fællesskab i Blik og Rør Ungdom.

Bootcamp afholdes på en ny erhvervsskole hvert år og plejer at finde sted i efteråret. Undervisningen kan variere fra år til år, men det kan f.eks. være undervisning i fjernvarme, varmepumpe og køleteknik, blik, plastsvejs, ventilation og ventilationsrens.

DU KAN LÆSE MERE OM BOOTCAMP HER

ANKERSMINDE FESTIVAL

Tag med Blik og Rør Ungdom på Ankersminde Festival. En årlig sommerlejr for fagligt og politisk aktive unge i arbejderbevægelsens ungdom, som Blik og Rør Ungdom er medarrangør sammen med en række andre ungdomsorganisationer i arbejderbevægelsen.

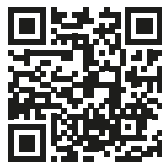
Ankersminde Festival er den største begivenhed i og for arbejderbevægelsens ungdom. Der er et campområde, hvor Blik og Rør Ungdom har sin egen camp. Vi sørger for festivaltelt, madras og campingstol til vores medlemmer 🍷

I de foregående år har der været populære kunstnernavne som Tessa, Blæst, Artigeardit, KIDD, Lamin og Danser Med Piger. Hvem bliver det mon næste gang?

Vi ses til fem dages festival og sommerlejr med...

- Gode kammerater og nye bekendtskaber
- Fede fester, livemusik og koncerter
- Spændende workshops og debatter
- Den traditionsrige arbejdersangften
- Den årlige fodboldturnering
- Det legendariske flunkyball-mesterskab
- Måske en ny kæreste? 🥰

... og meget mere!

Læs mere om
Ankersminde Festival
her

KURSUSWEEKEND

I 2023 tog Blik og Rør Ungdom et nyt initiativ og afholdt en kursusweekend for medlemmer af Blik og Rør Ungdom. På kursusweekenden var der et taler-kursus og et "kvindelig rollemodel"-kursus. Det var en stor succes, og deltagernes feedback var virkelig god!

På baggrund af den meget positive respons fra medlemmerne vil Blik og Rør Ungdom gentage succesen om at afholde et ungdomskursus. Det kan være en national kursusweekend for medlemmer i hele landet eller lokale kursusweekender i samarbejde med ungdomsorganisationen i en kreds.

Læs
mere
her

Vi er her for *DIG!*

Husk, at du altid kan kontakte fagforeningen.

Hvis du har spørgsmål, inputs eller måske endda idéer til det faglige ungdomsarbejde eller nationale aktiviteter i Blik og Rør Ungdom, kan du altid sende en mail til **ungdom@BlikRoer.dk** eller skrive til os på vores Facebook-side eller Instagram-profil.

Hvis du har problemer under din uddannelse (på skolen eller din læreplads), problemer på arbejdspladsen eller spørgsmål til lokale aktiviteter, kan du altid kontakte den kreds, du er medlem af.

Du finder
kontaktoplysninger
på kredsene her

Kreds Nord-Midtjylland

Tlf. 36 38 35 10

Aalborg

Hadsundsvej 184 B
9000 Aalborg

Aarhus V

Rymarken 4
8210 Aarhus V

Viborg

Vestervangsvej 6
8800 Viborg

Kreds Sydjylland-Fyn

Tlf. 36 38 35 50

Middelfart

Valmuevej 2
5500 Middelfart

Odense

Kanalvej 154-Y
5000 Odense C

Kreds Sjælland-Bornholm

Tlf. 46 34 00 97

Roskilde

Grønnegade 14
4000 Roskilde

Næstved

Åderupvej 12
4700 Næstved

Kreds København

Tlf. 35 83 24 22

København NV

Lygten 10
2400 København NV